

HANDELSHØJSKOLENS TILBLIVELSE

Af Aage Kunst.

Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse stiftedes i 1880 efter Udsendelsen af et Opraab, hvori det bl. a. hedder:

»Skal den danske Handelsstand kunne paaregne i Fremtiden at hævde den Stilling, den indtager, endsige at erobre nyt Terrain, hvad baade for dens egen og for hele Landets økonomiske Vel-færd er højligt at ønske, saa er det en uafviselig Betingelse, at den i Henseende til Kundskaber og almindelig Uddannelse kan maale sig med et hvilket som helst andet Lands Handelsstand.«

Det Maal at være paa Højde med Tidens Krav har Foreningen stræbt efter fra den første Dag, og takket være den Forstaaelse, Foreningen stedse har mødt hos Stat, Kommuner, Erhvervenes Organisationer og Erhvervslivets Mænd, har den været i Stand til at gøre en Indsats, der har baaret rig Frugt.

Til Tider er Kravene kommet udefra, til andre Tider har det været Foreningens skiftende Bestyrelser og Skoleledere, der har planlagt og gennemført nye Fremstød. Det sidste har saaledes været Tilfældet med Handelshøjskolen. C. F. Tietgen slog vel allerede i 90'erne til Lyd for en Handelshøjskoleundervisning, men en saadan lod sig ikke gennemføre dengang, antagelig fordi den almindelige Handelsskole endnu ikke var fornødent udformet. Et betydningsfuldt Fremstød herfor blev gjort, da Grosserer Holger Petersen, Foreningens daværende Formand, gennem energisk Arbejde og stor personlig Offervilje og med Støtte fra mange Sider fik rejst Købmandsskolen ved Nørre Vold i 1902. Da blev der Mulighed for systematisk Handelsskoleuddannelse af de store Mængder af unge. Gennem en hensigtsmæssig Tilrettelæggelse af valg-fri Undervisning lykkedes det Skolen at fastholde de unge Handelsmænd som Elever langt ud over Lærlingeaaarene, og der lagdes derved en Grundvold, hvorpaa der kunde bygges videre, en Mulighed, der blev forstaaet og udnyttet af Købmandsskolens daværende Overlærer, senere Direktør Marius Vibæk, Handelshøjskolens Skaber.

Købmandsskolen voksede fremdeles og spredte sit Net af Filialer ud over Byen, deriblandt en Afdeling for unge Kvinder. Til denne Afdeling indviede Foreningen i 1927 Kvindeskolen. Det var under Grosserer A. Fønnesbech, der som Foreningens Formand i de vanskelige Krigs- og Efterkrigsaar havde udført et stort Arbejde for at føre Foreningen økonomisk frelst igennem, og som længe havde virket for Opførelsen af en Kvindeskole. Opførelsen gennemførtes i Hovedsagen ved en betydelig Gave fra det af Holger Petersen stiftede Fond. I Kvindeskolens Bygning fik Handelshøjskolen til Huse.

Til Trods for Udvidelser af Foreningens to Skolebygninger blev det allerede i 1935 klart, at den stadig stærkere og stærkere Tilgang til Foreningens Skoler fordrede mere Plads. Selv om Bestyrelsen ikke ret øjnede, hvorledes Foreningen økonomisk skulde kunne magte Opførelsen af en ny Skolebygning, gik den dog i Gang med at undersøge Muligheden og nedsatte et Udvalg, der kom til det Resultat, at det vilde være uforsvarligt ikke at skaffe Plads til det stadig voksende Antal, der søgte Uddannelse hos os, og at der derfor burde bygges en ny Skole, og at denne burde indrettes til Handelshøjskolen alene. Samtidig nedsattes et Propagandaudvalg inden for Bestyrelsen for at skaffe forøgede Midler til Foreningen, saaledes at denne uden at skade Varetagelsen af sine andre Opgaver kunde gaa i Gang med Byggeriet.

Med Støtte fra Københavns Kommune og en Række af Landets store Firmaer og selvstændige Købmænd, ved lempelige Prioriteringsvilkår fra Statens Side og gennem forøgede og nye Bidrag fra gamle og nyindmeldte Medlemmer i Foreningen skabtes den økonomiske Basis for Opførelsen af den nye Bygning, som med Grund og Inventar har kostet Kr. 1.600.000.

Handelshøjskolen fører sin Oprindelse tilbage til 1917. Initiativet var som allerede nævnt Direktør Vibæks. I Bestyrelsens Skoleudvalgsprotokol staar under 9. Maj 1917:

»Overlærer Vibæk fremlagde et Forslag til en ny Afdeling af Aftenskolen, et *Handelshøjskolekursus* efter vedhæftet Plan.«

Det tjener den daværende Bestyrelse under Grosserer A. Fønnesbechs Ledelse til stor Ære, at den straks indsaa Betydningen af Forslaget og vedtog at realisere Planen fra Efteraaret 1917 med Foredragsrækker over Nationaløkonomi, Handelsteknik, Bogføringsteknik, Bankorganisation og Handelshistorie. I 1921 blev Marius Vibæk, efter at Forstander Jacobsen havde trukket sig tilbage, Forstander for Foreningens Skoler.

I 1922 havde Købmandsskolens Handelshøjskoleafdeling, som den kaldtes, ca. 100 Deltagere, og det hedder i Bestyrelsesprotokollen af 7. Juni 1922:

»Den i forrige Aar paabegyndte Diplomprøve, hvortil 4 havde indstillet sig, er blevet afsluttet med det Resultat, at 2 af dem bestod. Med Gennemførelsen af denne første handelsvidenskabelige Eksamen er vi naaet saa vidt, at der nu kan være Grund til at give denne Afdeling af Købmandsskolen en mere selvstændig Form, saa *Handelshøjskolen* fra det nye Skoleaars Begyndelse bliver en selvstændig Virksomhed under Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse ved Siden af Købmandsskolen.«

Det er karakteristisk for Direktør Vibæk, at han paa dette spinkle Grundlag — hele 2 Diplomtagere — ikke alene saa, at han var inde paa den rigtige Vej, men straks erkendte, at det var nødvendigt at etablere Undervisningen i en særlig Afdeling, *Handelshøjskolen*, for derved at sikre sig fornøden Tilslutning af de modne Erhvervsfolk, denne videregaaende Aftenundervisning var tilrettelagt for. Det var noget helt nyt, han her skabte, idet andre Handelshøjskoler rundt om i Verden ikke havde tilsvarende Undervisning.

Først i 1924 oprettedes der et toaarigt Dagstudium ved Handelshøjskolen, og der etableredes først derved en Undervisning svarende til den, der i Almindelighed gives i andre Handelshøjskoler Verden over. Men Diplomstudierne, eller De erhvervsøkonomiske Specialstudier, som de nu benævnes, er fremdeles det mest betydende Led i Handelshøjskolens Virksomhed.

Siden 1902, da Købmandsskolen havde 993 Elever, er Antallet af dem, der søger Foreningens samtlige Skoler, næsten tidoblet. I 1930, da Handelshøjskolens Undervisning samledes i Kvindeskolens Bygning, besøgte Handelshøjskolen af 593. I sidste Undervisningsaar var Antallet af Studerende og Deltagere 1690.

Nu er Huset rejst, beredt til at modtage de Studerende. De lyse Værksteder: Auditorier, Institutter og Biblioteket skulde give forøget Arbejdsglæde. Gid mange unge maa søge herhen og udnytte de Arbejdsvilkaar, der her er skabt.

Kvaliteten af de Studerende, der søger os, er det væsentligste. Det er de evnerige unge, der er besjælet af Viljen og Ønsket om at være blandt de ypperste, lige meget hvad det koster af Arbejde og Afsavn, vi ønsker at se paa Handelshøjskolen.